

De leden van de Vaste Commissie voor Justitie en
Veiligheid
T.a.v. De griffier Mevrouw B. Hessing Puts

Postbus 1098
8001 BB Zwolle
www.gblt.nl
🐦 @gblt-service

DATUM	ONDERWERP	ONS KENMERK	BIJLAGEN
29 november 2019	Reactie op Besluit tot wijziging Besluit proceskosten bestuursrecht	20191129KdBMV	0

Geachte commissieleden,

Reactie op Besluit tot wijziging Besluit proceskosten bestuursrecht

GBLT sluit zich volledig aan bij de schriftelijke reactie van de SVHW. In aanvulling daarop geeft GBLT de volgende schriftelijke reactie.

Algemene geschiedenis ontstaan Besluit proceskosten bestuursrecht

Het Besluit proceskosten bestuursrecht is ontstaan uit de wens van de wetgever om de kosten die een belanghebbende voor het voeren van een bestuurlijke procedure maakt, te vergoeden door het bestuursorgaan. Een belanghebbende komt in aanmerking voor vergoeding van de kosten als het bestreden besluit onrechtmatig blijkt te zijn en het bestuursorgaan in ernstige mate onzorgvuldig heeft gehandeld.¹ In de praktijk gaat het vooral om de kosten van rechtsbijstand.

Huidige regeling

In artikel 8:75, 7:15, tweede lid en 7:28, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) staat:

De kosten, die een belanghebbende in verband met de behandeling van het (administratieve) beroep of bezwaar heeft moeten maken, worden vergoed door het bestuursorgaan uitsluitend op verzoek van de belanghebbende voorzover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid.

De kosten waarop een vergoeding betrekking kan hebben, en de hoogte van deze vergoeding, is geregeld in het Besluit proceskosten bestuursrecht (hierna: Besluit).

Het Besluit kent voor procesvertegenwoordiging een forfaitair systeem voor de te vergoeden kosten. Dat betekent een vaste vergoeding voor proceshandelingen. Het is niet zo dat de daadwerkelijke kosten van een procesvertegenwoordiger worden vergoed.

¹ Zie ook Memorie van toelichting – Wijziging Algemene wet bestuursrecht met betrekking tot de kosten van bezwaar en administratief beroep (kosten bestuurlijke voorprocedures) van 24-02-2000, nummer KST 44229 en Kenmerk 27024, nr. 3 van het Ministerie van Justitie Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties.

Uit de wetsgeschiedenis van het Besluit blijkt dat de overheid van mening was dat procedures in het bestuursrecht vaak eenvoudig van aard zijn en daarom is toentertijd gekozen voor een forfaitair systeem.

Slechts in bijzondere gevallen kan worden afgeweken van de forfaitaire vergoeding en worden de daadwerkelijke kosten vergoed, die een belanghebbende heeft moeten maken voor het in de arm nemen van een beroepsmatige rechtsbijstandsverlener.

Aanvullende reactie op voorgestelde wetwijziging

De meeste in het oog springende wijziging waar GBLT op wil reageren is de wijziging van het verhogen van de waarde per punt, zoals genoemd in de bijlage, onderdeel B1 te verhogen van € 512 naar € 717 (40% verhoging).

Rapport *Andere Tijden*

Volgens de nota van toelichting is 'gebleken dat de forfaitaire vergoeding voor de kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand in beroep en hoger beroep, gemiddeld genomen aanzienlijk lager is dan de som van de door de raad voor de rechtsbijstand vergoede kosten van de toegevoegde advocaat en de door de burger betaalde eigen bijdrage. De forfaitaire vergoeding dekt maar ruim 70% van die kosten'.

Aan het voorstel tot verhoging van de puntwaarde ligt het rapport '*Andere tijden*' van de Commissie evaluatie puntentoekenning gesubsidieerde rechtsbijstand² (de commissie-Van der Meer) ten grondslag.

In voornoemd rapport is onderzoek gedaan naar het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000, met als opdracht om deze in overeenstemming te brengen met de aanbevelingen van de commissie.

Een aantal van deze uitkomsten van dat onderzoek van de Commissie Van der Meer lijkt min of meer overgenomen te zijn in het onderliggende wetsvoorstel. Derhalve is het van belang om te weten wat de verhouding is tussen het Besluit proceskosten bestuursrecht en het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.

De verhouding tussen het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 en het Besluit proceskosten bestuursrecht is, dat wanneer het bestreden besluit wordt herroepen, de forfaitaire proceskostenvergoeding op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht in mindering wordt gebracht op de forfaitaire proceskostenvergoeding van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000. Een advocaat ontvangt derhalve geen dubbele proceskostenvergoeding.

Saillant detail is dat de proceskostenvergoedingen voor een advocaat in principe niet stijgen ook niet als gevolg van voorliggend wetsvoorstel. Als de proceskosten in het Besluit proceskosten bestuursrecht stijgen worden deze nog steeds in mindering gebracht op de proceskostenvergoedingen verkregen uit het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.

² Bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 31753

Voor dedoelgroep waarop het onderzoek van de Commissie Van der Meer zich heeft gericht, te weten de advocatuur met toevoegingen, lijkt het beoogde financiële effect in voorliggend wetsvoorstel minimaal te zijn. Terwijl andere procesvertegenwoordigers, die niet in het onderzoek lijken te zijn meegenomen, er per saldo financieel wel op vooruit gaan.

De rechtsgebieden die de Commissie Van der Meer heeft onderzocht zijn; strafrecht, echtscheiding, sociaal zekerheidsrecht, asiel en multiproblematiek. Op het gebied van lokale heffingen inclusief de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, dan wel rijksbelastingen is blijkens dit rapport geen tot nauwelijks onderzoek gedaan. Het is dan ook de vraag of de uitkomsten van voorliggend rapport één op één toepasbaar zijn voor proceskostenvergoedingen op het gebied van lokale heffingen.

Het lijkt op zijn plaats om onderzoek te doen naar de wijze van proceskostenvergoedingen op het gebied van lokale heffingen. Het staat namelijk niet vast dat de aanbevelingen van de commissie ook het gewenste effect heeft binnen de lokale heffingen voor de advocatuur.

No cure no pay (NCNP)

Binnen lokale heffingen is het gebruik van een advocaat als beroepsmatige rechtsbijstandsverlener niet heel gebruikelijk. Het gebruik van een NCNP-bureau is daarentegen binnen lokale heffingen veel voorkomend.

In tegenstelling tot advocaten werken NCNP-bureaus 'gratis'. Pas bij een gegrond bezwaar of beroep is belanghebbende een betaling verschuldigd aan zijn beroepsmatige rechtsbijstandsverlener. Die kosten zijn gelijk aan de proceskosten die het bestuursorgaan aan belanghebbende moet uitkeren voor het hebben van een beroepsmatige rechtsbijstandsverlener. In veel gevallen blijkt in de praktijk dat deze proceskostenvergoedingen, die aan de belanghebbende worden uitgekeerd, is gecedeerd aan het NCNP-bureau. Met andere woorden, het bestuursorgaan betaalt de proceskostenvergoedingen rechtstreeks uit aan het NCNP-bureau.

In alle andere gevallen is een belanghebbende geen kosten verschuldigd. Een belanghebbende is geen extra kosten verschuldigd aan de beroepsmatige rechtsbijstandsverlener, niet anders dan de kosten die gelijk zijn aan de proceskosten die het bestuursorgaan vergoedt

Op het eerste gezicht lijkt een belanghebbende niet te hoeven betalen voor een NCNP-bureau. Maar uiteindelijk leggen deze proceskostenvergoedingen beslag op de financiële middelen van een lokale overheid, waar alle burgers aan mee betalen. Hetzij door een belastingverhoging, hetzij door een verlaging in een voorzieningenniveau. Hetgeen met voorliggend wetsvoorstel nog eens extra wordt verhoogd door dat de puntenwaardering met 40% wordt verhoogd en dit ziet alleen op de proceskosten, hierbij is nog niet in kaart gebracht wat de kosten zijn die een lokale overheid maakt om dergelijke procedures te voeren, in (hoger) beroep.

Het bestaan van NCNP-bureaus binnen de lokale heffingen als beroepsmatige rechtsbijstandsverlener duidt er op dat er voor een bepaalde categorie beroepsmatige rechtsbijstandsverleners dat er wel sprake is van een verdienmodel. Dit staat haaks op de uitkomsten van het rapport van de Commissie Van der

Meer, waarin geconcludeerd wordt dat in de huidige tijd van de maatschappij, er kort gezegd, geen 'droog brood' is te verdienen als advocaat met toevoegingen.

Vorenstaande constatering wordt nog eens versterkt doordat het onderzoek van het rapport zich sterk heeft gericht op andere rechtsgebieden dan de lokale heffingen.

We geven u in overweging om specifiek onderzoek te doen naar de proceskostenvergoedingen binnen de lokale heffingen.

Voor een dergelijke onderzoek verwijs ik naar de brief van De Minister voor Rechtsbescherming, de heer Sander Dekker, van 18 oktober 2019; Proceskostenvergoeding bij procederen over WOZ-beschikkingen. Gericht aan de Voorzitter van de Tweede Kamer.

Dejuridisering van de maatschappij

Het wetsvoorstel moet ook de juridisering van de samenleving tegen gaan. Het moet een prikkel zijn voor bestuursorganen om in haar bestuurlijke voorprocedures zorgvuldiger en wellicht informeler te werk te gaan. GBLT onderschrijft deze prikkel op zichzelf, echter vraagt GBLT zich af of het voorliggende wetsvoorstel dit binnen de lokale heffingen in de hand werkt.

Het belang van een NCNP is een cure, omdat dan pas de pay volgt. Hoe hoger de pay, hoe groter het belang. Deze prikkel lijkt in de advocatuur minder aanwezig. Het doel van voorliggend wetsvoorstel is dejuridisering. Om te kunnen dejuridiseren zijn altijd twee partijen nodig. Niet onderzocht is wat het effect van een hogere vergoeding en dus groter financieel belang is op het systeem van NCNP op de mogelijkheid om te dejuridiseren. Hierbij acht ik van belang dat de verhoging van de vergoeding voor deze marktpartij niet ingeven is op de toename van de kosten van dienstverlening, die kosten zijn voor de burger immers afhankelijk van de hoogte van de vergoeding op basis van het forfaitaire systeem.

In andere woorden. De verhoging van de vergoeding van proceskosten betekent ook direct dat de burger de facto een hogere vergoeding moet betalen aan zijn NCNP, rechtsbijstandverlener.

Aanbeveling

Onderzoek of proceskostenverhoging ook voor andere beroepsgroepen dan de advocatuur noodzakelijk is.

De aangedragen oplossing biedt mogelijkwerwijs een oplossing voor de problemen binnen de advocatuur. Het neveneffect van de verhoging van de puntwaarde is dat deze ook één op één geldt voor de overige beroepsmatige rechtsbijstandsverleners, niet zijnde advocaten Niet is gebleken dat de door de Commissie Van der Meer geconcludeerde problemen ook een probleem vormen voor andere beroepsmatige procesvertegenwoordigers dan de advocatuur.

Binnen de lokale heffingen geldt over het algemeen dat beroepsmatige rechtsbijstandverleners geen advocaten zijn.

ONDERWERP

Reactie op Besluit tot wijziging Besluit
proceskosten bestuursrecht

DATUM

29 november 2019

BLAD

5 van 5

gemeente- en
waterschapsbelastingen

Dit betekent dat de maatschappelijke kosten voor de uitvoering van de lokale heffingen stijgen. De vraag is of dit een wenselijk neveneffect is.

Uiteraard zijn wij bereid tot een nadere toelichting op onze reactie.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M.A. van Helden'.

M.A. van Helden

Directeur GBLT